

Platvoet

verhaal toch in ernstige mate. En hij weet toch ook wel dat eenpersoons-huishoudens relatief voor van alles en nog wat meer betalen dan meerpersoonshuishoudens? Het probleem is dan ook niet de ongelijke inkomensverdeling tussen alleenstaanden en meerpersoonshuishoudens, maar het verschil tussen de hoge en lagere inkomens. Als de kwestie zo wordt geïnterpreteerd, kan ik de zorg van de staatssecretaris delen. Natuurlijk niet voor alle huishoudens, want er zijn ook grootverdieners onder de huishoudens met kinderen. Maar zoals het meest recente koopkracht-plaatje laat zien, de situatie is somber. Wat mij altijd al een doorn in het hoog was, is het feit dat de inkomensplaatjes of het koopkracht-beeld alleen maar de inkomens tot twee keer modaal laten zien; alles wat daarboven zit, blijft onzichtbaar. Kunnen in de toekomst niet gewoon alle inkomens in beeld worden gebracht, dus niet alleen tot twee keer modaal? In de plaatjes lijkt het namelijk net alsof in Nederland niemand meer verdient dan twee keer modaal. Dat is natuurlijk niet waar, zeker volgens de Quote 500, waaruit blijkt dat het vermogen van de 500 rijkste Nederlanders weer met 1,2 mld is gestegen. Wij vinden het terecht dat staatssecretaris Wijn in zijn toespraak onderstreepte dat belasting een verdelingsfunctie heeft en invloed moet uitoefenen op de gewenste inkomensverhoudingen, waarbij het beginsel telt van "de sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen". Het effect van dit regeringsbeleid is echter inkomensdenivellerend: een alleenstaande ouder met minimumloon gaat er 0,5% op achteruit, een alleenstaande ouder met een modaal inkomen gaat er 1% op vooruit, mensen met een uitkering gaan er maar liefst 0,5 of 0,75% op vooruit. In de inkomensongelijkheid is volgens de Sociale Staat van Nederland 2003 van het SCP sinds 1990 nauwelijks verandering gekomen. Dat geldt echter niet voor het bestedingspatroon. Gezien de stijging van vaste lasten is het vrij besteedbaar inkomen tussen hoge en lage inkomens bijzonder scheef. Het kwartiel hoge inkomens kan 16% van zijn inkomen op de spaarrekening bijschrijven, het kwartiel lage inkomens komt jaarlijks 13% tekort. Gisteren plukte ik de financiële appendix aan het regeerakkoord van

de CDA-site; daarin staat expliciet dat er maatregelen moeten worden genomen om de mensen met de laagste inkomens te ontzien. Hoe moet ik die appendix interpreteren in het licht van deze kabinetsplannen? Maar laat ik veronderstellen dat de lijn van staatssecretaris Wijn de kabinetslijn is: welke verdelingsvoorstellen kunnen we dan verwachten om die scheve inkomensverhoudingen rechter te trekken?

Voorzitter. Ik sluit af. Twee jaar geleden werd minister Zalm in deze zaal door de woordvoerders Financiën vriendelijk uitgeluid. Iedereen dacht namelijk: die Zalm zien we niet meer terug. Minister Zalm reageerde echter met de woorden: ik zal deze functie niet vrijwillig verlaten. Dat deed hij natuurlijk wel voor één jaar, maar goed, hij kwam terug en had het dus bij het rechte eind. Ook in Nederland blijkt de wet van de beperkte politieke houdbaarheid echter op te treden: zowel voor de groten der aarde als op polderniveau – Thatcher, Kohl, Lubbers, Kok – blijkt een derde termijn te knagen aan de politieke houdbaarheid; twee termijnen zijn mooi, een derde termijn is een soort herfst waarin de bladeren beginnen te vallen. Ik kijk desalniettemin erg uit naar de reactie van de minister op mijn bijdrage.

□

De heer **Biermans** (VVD): Mevrouw de voorzitter. De heer Varekamp sprak op 10 december 2001 in deze Kamer uit dat de VVD-fractie van mening was dat de paarse kabinetten hun regeerperioden goed hadden gebruikt om de overheidsfinanciën op orde te krijgen. Hij noemde als getallen: het overheidssaldo is omgeslagen van een structureel tekort van 4% van het BBP in 1994, oftewel 27 mld gulden, naar een overschot van 1% in 2002, oftewel 9,5 mld gulden. De overheidsschuld is in diezelfde periode gedaald van 80% van het BBP naar 48% van het BBP. Het schiet dus aardig op mijnheer Platvoet, we komen in de buurt van uw 40%, maar het duurt nog even. De collectievelastendruk liep terug van 55% van het BBP in 1994 naar 45% van het BBP in 2001. Hij heeft indertijd met klem weersproken dat onder het bewind van minister Zalm de collectieve sector, met name zorg en onderwijs, zijn uitgekleeft. De uitgaven voor de

zorg stegen tijdens Paars van 27 mld euro in 1994 naar 37 mld euro in 2001. Voor onderwijs gold, relatief gezien, een vergelijkbare stijging.

Tijdens Paars ging het in dat opzicht goed met Nederland. Deze minister heeft ervoor gezorgd dat niet alle overschotten in lastenverlichtingen of extra overheidsuitgaven werden omgezet. De vraag is gesteld of Nederland voldoende gebruik heeft gemaakt van de hoogconjunctuur om structurele verbeteringen in de overheidsfinanciën aan te brengen. De minister heeft inmiddels toegegeven dat hij nóg sterker had moeten inzetten op het aflossen van de staatsschuld. Dit is wellicht het VVD-antwoord op de vraag van de heer Platvoet. Dat siert de minister, maar het is wel wijsheid achteraf. De vraag blijft, welke maatregelen hij heeft genomen om deze kritiek, na de laatste miljoenennota en deze kabinetsperiode, te voorkomen.

Het kan verkeren. De economische malaise in Nederland is groter dan die in andere Europese landen. De Nederlandse economische groei is al drie jaar achter elkaar de laagste van de Europese Unie. Nederland was vorige jaar hekkensluiter met een groei van 0,2%. Eurocommissaris Pedro Solbes gaat er in zijn najaarsrapport over de economische situatie in de Unie van uit dat Nederland dit jaar een krimp van 0,9% heeft en volgend jaar een groei van slechts 0,6%. Het Centraal planbureau gaat voor 2004 nog uit van een groei van 1%. De economische groei van de Unie bedraagt komend jaar naar verwachting het dubbele.

Kortom, Nederland doet het slecht. De arbeidskosten zijn in Nederland ruim 10% sterker gestegen dan in de ons omringende landen. De Nederlandse concurrentiepositie verslechtert daardoor al geruime tijd. Moeten wij ons niet de vraag stellen of wij wel met de goede dingen bezig zijn? Moeten wij onze kennis niet op een slimmere manier gebruiken? Moeten wij wel inzetten op arbeidsuren met een lage toegevoegde waarde? Lagelonenlanden kunnen deze uren veel concurrerende aanbieden. Wij moeten niet alleen de dingen die wij doen goed doen, maar wij moeten tevens de goede dingen doen. De concurrentie heeft dan minder vat op ons. Zo wordt in de transportsector bijvoorbeeld nauwelijks verdiend aan

Biermans

de wielen. De verdiensten komen door het op een intelligente wijze bieden van toegevoegde waarde. Deelt de minister deze visie? Welke maatregelen denkt hij in dezen te nemen?

De minister schrijft in de miljoenennota dat een forse koerscorrectie nodig is om een duurzaam ontsporen van de overheidsfinanciën te voorkomen. De loonkostenruimte in de private sector en daarmee de arbeidsvoorwaardenruimte in de publieke sector zijn beperkt. Het minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen worden gematigd; dat is noodzakelijk.

Mijn fractie is van mening dat de door het kabinet voorgestane sanering van de collectieve uitgaven noodzakelijk is. Zij vraagt zich echter af of de bezuinigingen voldoende zijn. De druk uit de samenleving om de uitgaven niet of niet zo sterk te verlagen is groot. Welke bezuinigingen heeft het kabinet ingeleverd bij het tot stand komen van het akkoord met de vakbonden? Op die vraag heeft de heer Platvoet al antwoord gegeven; dit schijnt een bedrag van 800 mln euro te zijn. Kan de minister dat bedrag bevestigen? Wat heeft het kabinet onder druk van de Tweede Kamer al moeten inleveren? Wij willen van de minister graag informatie hierover, zeker daar van hem als schatkistbewaarder extra weerstand tegen het verminderen van de bezuinigingen mag worden verwacht. Deze vraag klemte te meer, daar er in de miljoenennota geen uitgaven- respectievelijk lasten-reserves zijn opgenomen. Tevens horen wij graag welke maatregelen de minister heeft genomen om de overheidsfinanciën niet uit de hand te laten lopen.

Ik stap over op het onderwerp Europa. Ik hoop dat de minister straks de weg in Europa weer kent. Dit jaar wordt door Eurocommissaris Solbes voor Nederland een begrotingstekort geraamd van 2,5% van het bruto binnenlands product bij een grens van 3% in het Stabiliteits- en groeipact. Volgend jaar loopt dit tekort op tot 2,7%, terwijl naar verwachting eerst in 2005 een lichte verbetering optreedt. Frankrijk en Duitsland kennen excessieve begrotingstekorten. Naar de mening van mijn fractie is het Stabiliteitspact in het leven geroepen om de Europese munt sterk te houden. Zeker gelet op onze geweldige pensioen- en spaargelden-

potten is dat erg belangrijk en is inflatie uit den boze. Ook een stijging van de rente is economisch gezien zeer ongewenst.

De minister heeft zich in Europa sterk gemaakt voor de 3%-grens. Mijn fractie steunt hem in dezen: afspraak is afspraak. Het verhogen van het percentage, een suggestie die sommigen hebben gedaan, kan politiek gekonkel toch niet voorkomen. Welke afspraak is dan nog wel heilig, indien deze in marmer gebeitelde 3% – ik meen dat dit een afspraak was van voormalig minister van Financiën Kok – zo gemakkelijk aan de laars wordt gelapt? Als grote landen als Frankrijk en Duitsland zo met het pact omgaan, is een ongewenst precedent geschapen. Hoe denkt de minister hier verder mee om te gaan? Deze vraag klemte te meer nu de minister-president de afgelopen weken bewust niet heeft geïntervenieerd in deze kwestie.

Dat dit kabinet niet alleen een kabinet is van koele rekenmeesters, maar ook van mensen die oog hebben voor de sociale verhoudingen in Nederland, moge onder andere blijken uit het bevorderen van de arbeidsparticipatie. Liever de warmte van een baan, dan de kilte van een uitkering. De heer De Grave heeft in de Tweede Kamer al de minder fraaie mythe weersproken dat dit kabinet de bijl aan de wortels van de verzorgingsstaat legt. De collectieve uitgaven groeien deze kabinetsperiode, alleen de vrijblijvendheid verdwijnt. Het dragen van een eigen verantwoordelijkheid wordt de norm. Dit geldt te meer voor de top van de publieke sector. Mijn fractie zal een onderzoek naar topinkomens in die sector zeker steunen. Ik wil verder, mede met het oog op het vervolg van mijn betoog, volstaan met de stelling dat collectieve uitgaven slechts mogelijk zijn bij de gratie van een gezond bedrijfsleven.

Mijn fractie maakt zich zorgen over Nederland als gewild vestigingsland. Buitenlandse investeerders mijden Nederland. Als redenen daarvoor noem ik het gebrek aan klantvriendelijkheid, aan snelheid van handelen en aan het geven van zekerheid vooraf door overheidsorganen. De recente discussies over de kennisgroepen en de "rulingpraktijk" van de belastingdienst zijn hiervoor illustratief. Dat de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

de staatssecretaris na forse bijsturingen het voordeel van de twijfel geeft, doet daar niets aan af. De toezegging van de staatssecretaris om de Tweede Kamer op halfjaarlijkse basis inzicht te geven in het aantal door de kennisgroepen behandelde vragen en het aantal beleidsbesluiten dat daarvan het gevolg is, is een goede zaak. De VVD-fractie verzoekt de staatssecretaris ook de Eerste Kamer dit inzicht te geven.

Steeds meer ondernemingen of delen daarvan verlaten Nederland. De maakindustrie verplaatst haar activiteiten naar Oost Europa en China. Ook R&D- en informatie-afdelingen worden elders in de wereld gevestigd. Hoofdkantoren en tussenholdings verdwijnen uit Nederland ten gunste van Canada, Ierland of andere aantrekkelijke landen. De staatssecretaris heeft de Tweede Kamer laten weten dat het vestigingsklimaat permanent op de agenda staat. Mijn fractie vraagt zich echter af of dat zo is. Wat te denken van de kop "Joop Wijn tast vestigingsklimaat verder aan" uit het Financieel Dagblad van 30 oktober jongstleden? In dat artikel wordt het besluit inzake de zogenaamde opstapregeling gewraakt. De opstapregeling moet belastingheffing over buiten het bereik van de Nederlandse fiscus tot stand gekomen winsten voorkomen. De Eerste Kamer heeft deze regeling indertijd afgedwongen; deze toezegging wordt door de staatssecretaris nu uitgehold. De schrijver van het artikel merkt het volgende op. "Deze gang van zaken is helaas symptomatisch voor de houding die de belastingdienst tegenwoordig inneemt ten opzichte van buitenlandse investeerders." Deelt de staatssecretaris deze conclusie en zo nee, waarom dan niet?

Mijn fractie maakt zich niet alleen zorgen over het grote internationale bedrijfsleven. Ook het MKB, gisteren nog de banenmotor en kraamkamer van de innovaties genoemd, verdient meer aandacht van het kabinet. Dat moet niet alleen gebeuren door het toegankelijker maken van de kennis van universiteiten en hogescholen en het flexibiliseren van arbeidsverhoudingen, maar ook door het eenvoudiger maken van het bijeenbrengen van kapitaal en door het aantrekkelijker maken van bedrijfsopvolging. Frankrijk is fors bezig met het eenvoudiger maken van het

Biermans

bijeenbrengen van kapitaal; als de desbetreffende minister succes heeft met zijn verhaal, wordt het kapitaal daar verlaagd van € 30.000 naar € 1. Internationaal slaan wij met onze Successiewet in dat opzicht geen goed figuur. Ook het toepassen van een progressief inkomstenbelastingpercentage van 52 is een belangrijk obstakel. Deelt de staatssecretaris deze visie? Dit punt is te meer van belang daar er de komende vijf jaar maar liefst 100.000 bedrijven met een opvolging te maken krijgen.

In het Hoofdlijnenakkoord heeft het kabinet zich uitgesproken voor een verbetering van de publieke dienstverlening. Daarbij is geconstateerd dat een toename van financiële middelen niet heeft geleid tot een grotere tevredenheid over de publieke dienstverlening. De overheid moet het zoeken in andere manieren om de dienstverlening te verbeteren. Publiek-private samenwerking is een van deze manieren. Omdat de overheid niet voorschrijft hoe de private partijen de dienst moeten leveren en in een open en transparant concurrentieproces private partijen inschakelt, krijgen deze de ruimte om met slimmere en betere oplossingen te komen. Daardoor kan de dienst voor minder geld worden geleverd en is hij vaak van betere kwaliteit. Bij het Ministerie van Financiën is het kenniscentrum PPS ingesteld. De doelstelling van het kenniscentrum is het ondersteunen bij de introductie en de verbreding van PPS. Mijn fractie gelooft in de voordelen van PPS. Wat heeft dit centrum tot op heden gedaan? Wat is er concreet bereikt?

Mijn fractie acht het, mede om Nederland weer aantrekkelijker te maken als vestigingsland, tijd voor een nieuwe Wet op de vennootschapsbelasting. De huidige wet was lange tijd modern en gaf Nederland een concurrentievoorsprong. Deze voorsprong zijn wij inmiddels royaal kwijt. De huidige wet is door reparatiewetgeving verworden tot een gedrocht. De wet is niet "EU-proof"; het Bosal-arrest is daarvan een schrijnend voorbeeld. Het tarief is te weinig gedifferentieerd en in zijn algemeenheid te hoog. Veel concurrerende landen kennen al aanmerkelijk lagere tarieven of overwegen om deze in te voeren. Mijn fractie steunt het idee van het VVD-Tweede-Kamerlid Dezentjé Hamming om winst uit

financieringsactiviteiten en uit onderzoek en ontwikkeling lager te belasten. Ondersteunt de staatssecretaris dit idee? Tevens nodig ik hem namens mijn fractie dringend uit om toe te zeggen dat hij de Wet op de vennootschapsbelasting op korte termijn geheel herzielt. Om te laten zien dat ik ook een lang Duits woord ken, zou ik willen spreken over de "Körperschaftsteuerreformgesetz". Dat is ongeveer even lang als het woord dat de heer Terpstra heeft genoemd en geeft helemaal weer wat wij bedoelen.

De staatssecretaris is een voorstander van snelheid van handelen. Wil hij in dat kader uitleggen waarom het kerstpakket pas in 2004 weer kan worden afgetrokken? Dat kan toch niet alleen een budgettair verhaal zijn?

Mijn laatste thema is de verlaging van de lastendruk met 25% en de deregulering. De minister en de staatssecretaris mogen de houding van de VVD-fractie in deze "Chambre de Réflexion" als een positief-kritische houding zien, als wij ook ten aanzien van Belastingwetsvoorstellen de volgende vragen zullen stellen. Is het echt nodig? Is dit niet iets dat de mensen zelf moeten regelen? Welke regels worden ermee afgeschaft? Wanneer kijken wij of deze regels nog zin hebben?

Mijn fractie zal het succes van de minister en de staatssecretaris niet afmeten aan de hoeveelheid wetten die zij uitvaardigen. Wat mijn fractie betreft, is de Eerste Kamer de waakhond van de deregulering. Deregulering is natuurlijk geen doelstelling op zich. Regels zijn er voor het ordenen van onze complexe maatschappij. Mijn fractie staat kwantitatieve terughoudendheid bij het uitvaardigen van nieuwe regels voor. Om het kabinetsbeleid te kunnen meten, stelt mijn fractie de vraag tot welke deregulering de minister eigenlijk wil komen. Kan hij de deregulering, net als de administratieve lastenbesparing, in een concreet gegeven uitdrukken? Welke sancties past de minister toe indien een departement de doelstelling niet haalt?

Bij de algemene beschouwingen heeft mijn fractiegenoot Rosenthal de vraag gesteld waarom een horecaondernemer geen "all-in vergunning" kan aanvragen. Zijn woorden "bekijk het vanuit de burger en niet vanuit de overheid" spreken

ook mij zeer aan. Het creëren van één werkgeversloket bij de belastingdienst voor de premieheffing werknemersverzekeringen en de loonheffing verdient daarom complimenten. Hoe denkt de minister de verkokerde wetgeving in te tomen?

De aanpak van het kabinet verdient steun en kan daar wat de VVD-fractie betreft ook op rekenen. Op de namens mijn fractie aan de minister en de staatssecretaris gestelde vragen verwacht ik overigens duidelijke antwoorden.

De **voorzitter**: Mijnheer Biermans, ik had al eerder een gelukswens aan uw adres voorbereid in verband met uw maidenspeech. Dat was bij de openbare behandeling van de eerste wijziging van de Comptabiliteitswet 2001. U besloot toen om af te zien van het voeren van het woord. U begrijpt dat dit voor deze Kamer voorzitter een bittere teleurstelling was. Vandaag is het er gelukkig van gekomen.

Na uw opleiding Rechten aan de Katholieke Universiteit Nijmegen bent u acht jaar werkzaam geweest als inspecteur van 's Rijks belastingen. Vanaf 1986 bent u belastingadviseur geweest bij Deloitte & Touche Belastingadviseurs. Uw financiële deskundigheid en uw deskundigheid op het terrein van de belastingen zal deze Kamer absoluut goed van pas komen.

U bent ook Limburger in hart en nieren. Het zal u niet verbazen dat dit deze Limburgse Kamervoorzitter juist op deze dag, de elfde van de elfde, deugd doet. Bovendien levert u door uw komaf een bijdrage aan de regionale spreiding van de representatie van onze leden. U bent zeer actief op het lokale politieke niveau. In 1991 werd u lid van het bestuur van de VVD-afdeling Venlo. Vanaf 2000 werd u van die afdeling zelfs voorzitter. Daarnaast zet u zich bij tal van verenigingen op met name het culturele vlak met uw financiële deskundigheid in voor zaken die in uw regio aan de orde zijn.

U hebt bij de verkiezing van de leden van deze Kamer veel voorkeurstemmen behaald. Mogelijk is dat voor u reden voor een meer dan normale betrokkenheid bij de werkzaamheden in dit huis. Hoe dan ook, wij zien uit naar uw verdere inbreng vandaag en bij de komende debatten. Ik wens u heel veel succes in de Senaat!